



Länsstyrelsen i Skåne

skane@lansstyrelsen.se

## Yttrande över förslag till reviderad Naturvårdsplan för Skåne

Dnr 511-35317-2021

Lunds Naturskyddsforening, LNF, har tagit del av förslaget till reviderad Naturvårdsplan för Skåne. Foreningen har fokuserat på Lunds kommun. Det är positivt att Länsstyrelsen uppdaterar de gamla naturvårdsplanerna. Det behövs en aktuell sammanställning av Skånes mest värdefulla naturområden. Foreningen bedömer att urvalet av lokaler är rimligt, men är samtidigt kritisk till att de beskrivande texterna är dåligt uppdaterade och inkonsekvent utformade, samt att många artfynd som pekas ut rör förekomster som inte längre är aktuella.

### Urval av områden och deras klassning

Överlag uppfattar foreningen att urvalet av utpekade områden i Lunds kommun är välgjort. De höga naturvärdena på Vombsänkan, i fäladsmarkerna kring Dalby och Torna Hällestad, samt kring Risen och Härkeberga framgår väl. Även klassningarna av de utpekade områdena förefaller i stor utsträckning vara rimlig. Lunds Naturskyddsforening har endast några smärre kommentarer avseende avgränsningar och klassningar. Dessa följer nedan.

- Lunds tätorts många äldre parker borde värderas högre än vad som görs i förslaget. Tunaparken och Botaniska trädgården ges klass 3, men borde uppvärderas till klass 2. Detta är i linje med bedömningen i Lunds kommuns grönprogram. Tunaparken har väldokumenterat mycket höga mykologiska värden, och är även viktig för vedlevande insekter. Troligen också för fladdermöss även om uppgifter saknas. Botaniska trädgården har liknande värden och utgör en tydlig värdekärna för arter knutna till äldre trädmiljöer. Därtill ska läggas ytterligare några värdefulla parker som borde komma med som klass 3. Det gäller i första hand S:t Jörgens park/Villa Sunna, Östervångsskolan, Holmgrenska parken och Folkparken. De har alla en lång historia, har hunnit få kontinuitet och är viktiga miljöer för många arter.
- Höjeådalen vid Källby reningsverk, Källby ängar och Sankt Larsparken borde klassas upp till klass 2. Detta med anledning av att det är ett större sammanhängande grönområde med stor betydelse som spridningsstråk längs ån, samt att det hyser höga värden för fågellivet och arter knutna till äldre träd såsom fladdermöss och vedlevande insekter. Vintertid utgör reningsverksdamarna en av de viktigaste övervintrings-lokalerna för sjöfågel i inlandet i Skåne.



- Vid Höjeådalen borde den smala remsan mellan ån och åkermarken söder därom också pekas ut, mellan Trolleberg och Sankt Lars. I nuläget avgränsas objektet vid kommungränsen, men markerna på Staffanstorpsidan ingår som en del i helheten.
- Att berguv häckar i Hardeberga stenbrott har inte gett utslag i naturvårdsplanen. Ett objekt borde pekas ut vid häckningsplatsen.
- Ättarpsdammen (SWEREF99 6164500, 397200) borde pekas ut som ett objekt med klass 3. Dammen utgör ett betydelsefullt avbrott i åkerlandskapet och är viktigt för fågellivet. Att det finns en ö i dammen gör den betydelsefull för många häckande fåglar, exempelvis fisktärna. Tidvis har här även funnits en skrattmåskoloni.
- Det kan övervägas om inte fler av kommunens kyrkogårdar borde inkluderas som objekt med klass 3. Kyrkogårdar har ofta längre kontinuitet än det omgivande landskapet och hyser ofta en artrik kryptogamflora. På Dalby kyrkogård förekommer den akut hotade fjälliga vägglaven. Även kyrkogårdarna i exempelvis Torna Hällestad och Veberöd hyser vissa värden med indikatorarter som gullockmossa och alléskruvmossa.
- Klass 3-objektet strax nordost om Toppeladugård borde utökas till att även omfatta de ny tillkomna småvatten som i nuläget tangerar objektet.

### **Objektbeskrivningar och artförekomster**

Föreningen reagerar över de beskrivande texterna och främst de artförekomster som omnämns. Det förefaller som att Länsstyrelsen har sammanställt 20 år gammal information utan att reflektera över dess aktualitet. Att gamla uppgifter inkluderas för dåligt undersökta artgrupper eller områden är förstäligt, men bland exempelvis uppgifterna om kärlväxter och fåglar finns besvärande många förekomster omnämnda där det har dokumenterats att de har försvunnit. I synnerhet är det graverande att uppgifter från floraväkteriet inte verkar ha beaktats överhuvudtaget. Floraväkteriet är ett omfattande ideellt miljöövervakningsprogram som Länsstyrelsen stödjer, men likväl omnämns åtskilliga arter från lokaler där floraväktarna dokumenterat att de är utgångna. Flera av föreningens medlemmar är aktiva i floraväkteriet och det är nedslående att resultaten inte använts i revideringen av naturvårdsplanen.

Om uppgifterna i den "reviderade" naturvårdsplanen är inaktuella blir det lätt för exploatörer eller kommunala samhällsplanerare att avfärda innehållet i planen som helhet. Alternativt, och väl så illa, riskerar uppgifterna i naturvårdsplanen att okritiskt uppfattas som sanningar. Risken finns även att framtidens biologer kommer att titta tillbaka på Länsstyrelsens naturvårdsplan och få en felaktig bild av många arters utbredning 2021.

Föreningen kommer inte att kontrollera och inkludera samtliga utdaterade fynduppgifter från Lunds kommun i detta remissvar, utan uppmanar Länsstyrelsen att rensa hela naturvårdsplanen (och ett antal skyltar i



naturreservat) från inaktuella artuppgifter. Länsstyrelsens personal bör ha tillräcklig lokalkännedom och artkunskap för att upptäcka dessa felaktigheter vid en ordentlig genomläsning, med hjälp från uppgifter i Artportalen samt det stora antal artiklar om status för arter i landskapet som har publicerats av de ideella föreningarna. Vad gäller fynd från Artportalen går det inte att bara söka fram en artlista för området i fråga. Man måste också göra en kvalificerad bedömning av vilka uppgifter som är relevanta.

Några exempel på utdaterade/irrelevanta artuppgifter ges här för att illustrera problemet. Många fler exempel finns.

- I Vombs fure uppges att "fågellivet är synnerligen rikt med förekomst av bland annat nattskärre och fältpiplärka". Nattskärre försvann som häckfågel 2005 (undantaget någon enstaka tillfällig senare observation av en spelande fågel) och fältpiplärka har varit utdöd i trakten sedan 2010. Att läget för en så hotad och uppmärksam art som fältpiplärka inte återges på ett korrekt sätt är både bekymmersamt och förvånande.
- Sanddådra uppges från Klingavälsåns dalgång och Ljungen. Arten har nästan helt försvunnit från västra Skåne, vilket har dokumenterats av floraväktarna och borde vara välkänt även på Länsstyrelsen. Mycket riktigt är Klingavälsån en av de många platser där sanddådra försvunnit. Detta har inte bara publicerats i Botaniska Notiser, utan uppgifterna ligger fritt tillgängliga på Artportalen. Många, många fler exempel av samma slag finns.
- Klätt listas också från Klingavälsåns dalgång och Ljungen. I detta fall är fyndet inte bara gammalt (2002) utan det framgår även i kommentarsfältet i Artportalen att den var odlad. Därmed knappast relevant att ta med i naturvårdsplanen.
- Svartfläckig blåvinge uppges finnas på Kungsmarken, vilket med stor sannolikhet är fel. Det finns ett enstaka obelagt fynd härifrån i Artportalen. Kungsmarken ligger helt isolerat från svartfläckiga blåvingens förekomster i Lunds kommuns östra delar och lämplig miljö för arten saknas, inklusive värdväxten backtimjan. Troligen är uppgiften felaktig, eller rör på sin höjd en felflugan individ som förirrat sig hit. Tyvärr har denna uppgift även slunkit med i bevarandeplanen för Kungsmarken.

Det finns även fall då artförekomster finns som borde vara relevanta att nämna inte tagits upp.

- Från Gödelövs fälad uppges att få rödlistade arter är noterade från området och endast backtimjan nämns. Att den mer exklusiva arten slättergubbe förekommer och följs av floraväktarna tas däremot inte upp.
- Från Dörröds fälad borde det vara relevant att omnämna nötkråkan. Den hasselrika fäladen är mycket viktig för arten som har en kärnförekomst på lokalen. Observera att nötkråka är rödlistad på underartsnivå



(tjocknäbbad nötkråka), varför den inte automatiskt kommer med i en lista med rödlistade arter eftersom den ofta rapporteras utan underartsbestämning. De i Skåne häckande nötkråkorna hör alla till den rödlistade tjocknäbbade underarten.

Ytterligare ett exempel på en utdaterad uppgift är att allmogerråg skulle odlas vid Veberöds Ljung. Denna uppgift är direkt hämtad från den gamla naturvårdsplanen och gäller inte längre. Om Länsstyrelsen inte kontrollerar att de uppgifter som ges är korrekta går det att ifrågasätta vad som ens var meningen med att revidera naturvårdsplanen. Detta torde vara ett genomgående problem i planen som helhet.

Något som inte sällan saknas i beskrivningarna är en uppdaterad lägesbeskrivning. Exempelvis lovprisas floran på Kungsmarken, men det nämns inte med ett ord att områdets botaniska värden under flera decenniers tid blivit allt mer utarmade och att situationen för t.ex. smalbladig lungört är akut och att flera orkidéarter har försvunnit. Ett annat exempel är Gödelövs fälad, där hävden numera är otillräcklig och igenväxning utgör ett överhängande hot. I naturvårdsplanen konstateras bara att det finns höga biotop- och artvärden och att fäladen gavs klass 1 i ängs- och betesmarksinventeringen 2003.

### **Sammanfattning**

Sammanfattningsvis är intrycket att kartan över de utpekade områdena och deras klassningar ger en god bild av var de höga naturvärdena finns i Skåne och är ett värdefullt verktyg, men att beskrivningarna av områdena är undermåligt uppdaterade och undergräver förtroendet för naturvårdsplanen i dess helhet. Lunds Naturskyddsförening utgår ifrån att Länsstyrelsen kommer göra en omfattande översyn av texterna, i synnerhet avseende uppgivna artförekomster.

Avslutningsvis lite ren korrektur.

- I beskrivningen av Vombs fure skrivs Äskebesken, istället för Äskebäskan som platsen heter.
- För Linnebjär används både stavning med e och ä. Viktigast är att det hanteras konsekvent och att samma stavning används genomgående.
- En del gamla inaktuella artnamn används i dokumentet, exempelvis skånsk nunneört istället för hålnunneört och sykomorlönn istället för tysklönn. Måhända ett resultat av att gamla uppgifter har kopierats in i planen? Namnskicket bör följa Dyntaxa.

För Lunds Naturskyddsförening

Tomas Björnsson, ordförande

Epost: [cicero@rtb.se](mailto:cicero@rtb.se)

Tfn: 046 - 13 81 58